

@ntidote 2.0

Cyberviolence: defining borders on permissibility and accountability

DUUR
 15/12/2020 - 15/03/2023

BUDGET
 457 557 €

PROJECT BESCHRIJVING

Het @ntidote-project bestudeert het gebruik van sociale media in België als een platform voor content die cybergeweld kan vormen, in het bijzonder het plaatsen en verspreiden van online haatzaaiende taal ('online hate') en de niet-consensuele verspreiding van intieme beelden ('NCII'). Het onderzoek wil het regelgevend kader in kaart brengen en de kwalitatieve en kwantitatieve impact op Belgische jongeren onderzoeken met als doel een routekaart op te stellen voor toekomstige regelgeving en maatregelen om de schade veroorzaakt door cybergeweld te voorkomen en/of te beperken.

Sociale media zijn een intrinsiek onderdeel geworden van de hedendaagse routine van jongeren. Ondanks de vele voordelen van sociale media voor expressie, communicatie, informatie en entertainment, zijn zij ook een platform geworden voor schadelijk onlinegedrag, waarbij digitale handelingen resulteren in fysieke, seksuele, psychologische en/of economische schade of leed van personen (= cybergeweld). Zowel de wetgever als de sociale media zelf zijn opgetreden tegen dergelijk gedrag. Een uitgebreide studie naar het begrip van dit gedrag bij jongeren, het huidige nationale en Europese kader en de reacties van de sociale media in België ontbreekt echter nog. Daarom wil het @ntidote project antwoorden geven op de vraag wat schadelijk online gedrag is en wat de juiste instrumenten zijn om deze vormen van cybergeweld te bestrijden binnen een kader van grondrechtenbescherming.

Het project heeft drie hoofddoelstellingen. Het onderzoeksproject peilt in de eerste plaats naar het begrip van schadelijkheid van online haat en NCII onder jongeren. Een kwalitatieve studie onder Belgische jongeren zal worden uitgevoerd door middel van interviews waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan geslacht, seksuele geaardheid en cultureel diverse achtergrond. Op basis van deze kwalitatieve achtergrond wordt een survey - en vignettenstudie ontwikkeld die getest wordt bij de doelgroep van 15 tot 25 jarigen in België om een kwantitatief inzicht te genereren. Zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek probeert inzicht te krijgen in het begrip van schadelijkheid, de rollen die respondenten aannemen (daders, omstanders en/of slachtoffers) en coping strategieën.

Het @ntidote - project onderzoekt in de tweede plaats wat (il)legale online haat en NCII zijn op basis van het huidige wettelijke kader, doctrine en jurisprudentie in België en Europa, en in welke mate interventies nodig zijn om schadelijke online haatuitingen en NCII aan te pakken. Dit onderzoek omvat een studie van niet-gepubliceerde vonnissen en zaken behandeld door het openbaar ministerie. De gegevens verkregen uit de jurisprudentie en de casusanalyse zullen worden gebruikt in de vignettenstudie.

Ten derde onderzoekt het project hoe sociale media online haat en NCII als (on)toelaatbaar afbakenen op basis van hun gedragscodes en rondetafelgesprekken. Naast een onderzoek naar het wettelijk kader dat van toepassing is op sociale media en hun eigen beleid, zal het onderzoek ook de rol van moderators en technische oplossingen onderzoeken die door sociale mediabedrijven zijn ontwikkeld om online-haat en NCII aan te pakken. De relatie tussen de opvatting van jongeren over onschadelijk versus schadelijk gedrag, de wettelijke afbakening van legaal versus illegaal gedrag en het beleid van sociale media over toelaatbaar en ontoelaatbaar gedrag zal worden vergeleken. Voorts zullen de huidige en voorgestelde wettelijke en technische maatregelen om online haat en NCII aan te pakken worden beoordeeld in een kader van grondrechten om oplossingen te ontwikkelen die verenigbaar zijn met de grondrechten.

@ntidote 2.0

Het @ntidote 2.0 project zal in de eerste plaats nieuwe gegevens opleveren voor België om de huidige leemtes in onze wetenschappelijke kennis over de prevalentie van online haatzaaiende taal en NCII onder jongeren in te vullen. Bovendien zal het project ons inzicht vergroten in de relevantie van criteria als leeftijd, geslacht, seksuele geaardheid en cultureel diverse achtergrond en in de coping strategieën van slachtoffers. Ten tweede zal het de juridische en technische instrumenten ter bestrijding van illegale content in kaart brengen en de belemmeringen voor de bescherming van slachtoffers identificeren. Aldus zal het project een kader bieden voor verder onderzoek naar preventie en de vereiste toekomstige capaciteiten die nodig zijn om de online toegebrachte schade aan te pakken. Het belangrijkste effect van dit deel van het onderzoek is beleidsmakers en overheidsinstanties uit te rusten met gegevens om de prevalentie en de daarmee verband houdende kenmerken van dit soort onlinegedrag te beoordelen en na te gaan welke maatregelen moeten worden genomen. Aangezien de Belgische wetgever momenteel debatteert over de vraag of er meer actie moet worden ondernomen tegen deze online gedragingen en dezelfde discussie gaande is op EU-niveau, is er dringend behoefte aan deze gegevens die beleidsmakers en wetgevers in staat zullen stellen evidence-based beslissingen te nemen.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Professor Michel Walrave
Universiteit Antwerpen (UAntwerpen)
Department of Social sciences, MIOS research group
michel.walrave@uantwerpen.be

Partners

Professor Catherine Van de Heyning
Universiteit Antwerpen (UAntwerpen)
Faculteit Rechten, research group Government & Law
Catherine.vandehyning@uantwerpen.be

Professor Vanessa Franssen
Université de Liège (ULiège)
Faculté de Droit, de Science politique et de Criminologie
Département de droit
vanessa.franssen@uliege.be

Professor Cécile Mathys
Université de Liège (ULiège)
Faculté de Droit, de Science politique et de Criminologie
Département de criminologie
cécile.mathys@uliege.be

Professor Jogchum Vrielink
Université Saint-Louis Bruxelles (USL-B)
Faculty of law
jogchum.vrielink@usaintlouis.be

LINKS

<https://www.antidoteproject.be/>

<https://www.uantwerpen.be/en/research-groups/govtrust/research/projects/antidote/>

<https://twitter.com/antidote4cyber1>